نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال سوم، شماره سوم، پاییز ۹۸، صفحات ۲۲۹ تا ۲۳۱

خلاصه سیاستی

محورهای کلان و موضوعات راهبردی اولویت‌دار، در اقتصاد مقاومتی سلامت بر مبنای سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری[1]

چکیده

اقتصاد مقاومتی سلامت، اقتصادی است برپایه سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری که هدف اصلی این رویکرد، تحقق سلامت همه‌جانبه و انسان سالم است و درآن اصول و ارزش‌های انسانی و اسلامی رعایت می‌شود. در این خلاصه سیاستی، میانی و ارزش‌های اقتصاد مقاومتی سلامت و راهبردهای اجرایی آن پیشنهاد شده است.

کلیدواژه‌ها: راهبرد، سازمان‌ها و اقتصاد مراقبت بهداشتی، سیاست بهداشت

مقدمه و بیان مسئله

مقام معظم رهبری فرموده‌اند: "سلامت محور همه چیز حتی عروج انسان است و هر انسانی حتی اگر در عرصه معنویت بخواهد رشد کند باید فرد سالمی باشد".

تصمیمات درست اقتصادی، پشتیبان اجرای برنامه‌های پیشگیری؛ ارائه مراقبت‌ها و خدمات؛ آموزش‌ها، پژوهش‌ها؛ ارتقاء سواد سلامت و ترویج فرهنگ سلامت است. اهمیت این موضوع در زمان تحریم‌ها و تنگناهای اقتصادی و شرایط اضطراری و بلایا بیشتر است. در این خلاصه سیاستی، فهرستی از موضوعات کلان و راهبردی و اولویت‌های اقتصاد مقاومتی نظام سلامت، براساس سیاست‌های کلی سلامت و سایر اسناد راهبردی مرتبط ارائه شده است. اهتمام برای تحقق اقتصاد مقاومتی در نظام سلامت، باید در محور سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی کشور قرار داشته باشد.

مفهوم اقتصاد مقاومتی سلامت

اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است برپایه سیاست‌های کلی سلامت، مبتنی بر "اصول و ارزش‌های انسانی و اسلامی، برای تحقق رویکرد سلامت همه‌جانبه و انسان سالم"، و استوار برپایه‌ها و اصول مشروحه زیر: "پیشگیری و ارتقای سلامت"، "عدالت در سلامت"، "سبک زندگی اسلامی - ایرانی "، "ترویج آموزش‌ها و ارتقاء مبانی و اصول اخلاقی و معنوی مرتبط با سلامت جامعه"، "ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها برای تولیدات لازم، کیفی و استاندارد"، "ساماندهی تقاضا و ممانعت از تقاضای القایی"، "مبارزه مستمر با تعارض منافع"، "امنیت و ایمنی غذا و تغذیه"، "شفافیت و پاسخگویی"، " مدیریت منابع مالی سلامت از طریق نظام بیمه و همکاری سایر مراکز و نهادها"، "ارائه مراقبت‌ها و خدمات عادلانه، شفاف، پاسخگو، کیفی، ایمن، کارا، اثربخش و بهره ور، در قالب شبکه ادغام یافته بهداشتی درمانی در آموزش و پژوهش سلامت، براساس نظام سطح‌بندی و ارجاع و متضمن پوشش کامل نیازهای پایه سلامت به صورت استاندارد و مبتنی بر شواهد"، "نظام پرداخت عادلانه مبتنی بر کیفیت عملکرد و کارایی و ترغیب انگیزه‌های مثبت"، "تأمین منابع مالی پایدار و مدیریت فعالیت‌ها، درآمدها و هزینه‌ها، به صورت شفاف و قانونمند"، "ارتقای سلامت و توانمندی‌های جانبازان و جامعه معلولان کشور"، "حمایت اختصاصی از اقشار نیازمند"، "آگاهی، مسئولیت پذیری، توانمندسازی و مشارکت فعال و ساختارمند فرد و خانواده و جامعه"، "بازشناسی، تبیین و ترویج، روزآمد کردن، و استانداردسازی روش‌های تشخیص و درمان طب سنتی ایران و فراورده‌های مرتبط با آن"، "نظام پویای آموزشی" و "تحول راهبردی در پژوهش، با هدف نظام نوآوری و مرجعیت علمی".

۱. این خلاصه سیاستی در جلسات متعدد کارشناسی، در فرهنگستان علوم پزشکی تدوین، در هیئت رییسه فرهنگستان نهایی و توسط معاونت علمی تنظیم شده است.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

هدف

شناخت مصادیق علمی و معتبر و ارائه راهکارهای اجرایی اقتصاد مقاومتی در سلامت.

ارزش‌ها

۱. حاکمیت جهان‌بینی توحیدی اسلام بر اقتصاد سلامت مانند تمام شئون دیگر سلامت.
۲. براساس فرموده خداوند تبارک و تعالی در قرآن مجید[۱] "... وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا"، حفظ جان انسان‌ها ارزش متعالی و محوری حاکم بر فعالیت‌های سلامت است.
۳. تقدم مصالح جامعه بر فرد
۴. برقراری عدالت در سلامت
۵. هدفمندی اقتصاد سلامت و هماهنگی آن با سلامت معنوی اسلامی، جسمانی، روانی و اجتماعی
۶. تقویت استقلال، خلاقیت، خودباوری، نوآوری، خودکفایی، خوداتکایی، مولد بودن، جلوگیری از مصرف‌گرایی، و پیشگیری از اسراف و تبذیر، و حذف وابستگی، برای تحقق اقتصاد مقاومتی سلامت
۷. حاکمیت مدیریت جهادی در انتخاب و ارزشیابی مدیران سلامت

راهبردها

۱. اعتقاد راسخ و التزام عملی سیاست‌گذاران، مسئولان و مدیران به اجرای دقیق سیاست‌های کلی سلامت.
۲. اولویت دادن به پیشگیری در همه سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌های سلامت.
۳. عدالت در سلامت.
۴. ترویج سلامت معنوی و اخلاق حرفه ای اسلامی، برای مسئولان و صاحبان حرفه‌های مرتبط با سلامت.
۵. ارتقای سواد و فرهنگ سلامت جامعه به منظور تأمین، حفظ و ارتقای سلامت و صیانت از حقوق سلامت جامعه.
۶. پیشگیری از آسیب‌هایی نظیر تقاضاهای القایی، تعارض منافع، اسراف و تجمل‌گرایی، رانت‌خواری انحصارطلبی، و هر نوع سوء استفاده از موقعیت.
۷. تأمین، تربیت و به‌کارگیری نیروی انسانی جامعه‌نگر سلامت در نظام آموزشی ادغام‌یافته در شبکه‌های بهداشتی، درمانی، با توجه خاص به جنبه‌های کمی، کیفی، پایبندی به اخلاق حرفه‌ای اسلامی، مبتنی بودن بر نیازهای جامعه، عدالت توزیعی، پاسخگویی، رعایت اولویت‌های شبکه بهداشتی درمانی، نظام ارجاع و پزشکی خانواده، حذف تخصص و فوق‌تخصص‌گرایی غیرضروری، نگاهداشت و پیشگیری از ریزش و مهاجرت نیروی انسانی.
۸. تأمین منابع مالی پایدار در بخش سلامت با تأکید بر شفاف‌سازی قانونمند درآمدها، هزینه‌ها و فعالیت‌ها، افزایش سهم سلامت از تولید ناخالص داخلی، وضع عوارض سنگین بر محصولات و مواد و خدمات زیان‌آور سلامت، و منع تبلیغات آن‌ها، پرداخت یارانه به بخش سلامت و هدفمندسازی یارانه‌ها با رویکرد تأمین عدالت و ارتقاء سلامت، و کمک اختصاصی به اقشار نیازمند و دهک‌های پایین درآمدی و آسیب‌پذیر.
۹. مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه، با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادها، با تأکید بر جنبه‌های بهره‌وری، کارایی، هزینه اثربخشی، عدالت اجتماعی، قانونمندی و ساماندهی، کیفیت و ایمنی مراقبت‌ها و خدمات، پیشگیری از اسراف در فضاها، تجهیزات و ملزومات. همگانی ساختن و پوشش کامل نیازهای پایه مراقبت‌ها و خدمات بهداشتی درمانی از طریق بیمه پایه کیفی، فراگیر، پاسخگو، استاندارد و مبتنی بر شواهد و خدمات قانونمند فراتر، از طریق بیمه مکمل.
۱۰. ایجاد و تقویت زیرساخت‌های راهبردی تولیدات کیفی، ایمن و استاندارد مورد نیاز نظام سلامت و نظارت کارآمد بر آن.
۱۱. مدیریت و اصلاح الگوی تجویز و مصرف در مصادیق سلامت (دارو – تجهیزات – واکسن - فراورده‌های بیولوژیک، آزمایش‌ها و خدمات تشخیصی، ...) و اجازه تجویز صرفاً براساس نظام سطح‌بندی، راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور.
۱۲. تحکیم، تعمیق، گسترش و روزآمد کردن شبکه بهداشتی درمانی، به صورت ادغام یافته در آموزش و پژوهش سلامت.
۱۳. امنیت غذایی و ایمنی غذا و تغذیه، اصلاح سبک تغذیه، بهره‌مندی عادلانه مردم از سبد غذایی سالم، مطلوب و کافی.
۱۴. ترویج سبک زندگی سالم اسلامی - ایرانی.
۱۵. تحول راهبردی پژوهش‌های سلامت با هدف نظام نوآوری و مرجعیت علمی در علوم، فنون، و ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت.
۱۶. ترویج و تحقق فرهنگ جهادی در تمام شئون سلامت، به‌ویژه در مدیریت‌ها.
۱۷. تدوین شاخص‌ها در زمینه استاندارد، کمیت، کیفیت، ایمنی، مبتنی بودن بر شواهد علمی، در مراقبت‌ها و خدمات، اقتصاد مقاومتی و رصد کلان سلامت.

---

۱. سوره مبارکه مائده، آیه ۳۲

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

Policy Brief: Macroaxes and Strategic Priorities in Health Resistance Economy, Based on General Health Policies Statement by the Supreme Leader of the Islamic Republic of Iran[1]

Abstract

Health Resistance Economy is based on general health policies. Comprehensive health and healthy human is its main purpose and in this approach human and Islamic principles and values are observed. This policy brief presents principles and values and practical strategies of resistance health economy.

Keywords: Health Care Economics and Organizations, Health Policy, Strategy

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

1. Prepared and arranged in several expert sessions at the Academy of Medical Sciences